

A szabadtéri tűzgyújtás szabályai

A szabadtéri tüzek szempontjából a tavasz a legveszélyesebb időszak, hiszen a jó időben egyre többen választanak szabadtéri programokat, vagy kezdik meg a kerti munkálatokat. A veszélyt egyrészt a száraz aljnövényzet és avar jelenti, amelyben könnyen és gyorsan terjed a tűz. Kockázatot jelenthet a gondatlanság is, a szabadban keletkezett tüzek 99 százalékát emberek okozzák.

Az új Országos Tűzvédelmi Szabályzat március 05-ei hatályba lépésével tilossá vált a belterületi ingatlanok használata során keletkező hulladék szabadtéri égetése, melyre csak ott van lehetőség, ahol azt jogszabállyal, külön meghatározott esetekben és feltételekkel megengedik.

Belterületen csak abban az esetben lehet növényi hulladékot égetni, ha azt önkormányzati rendelet lehetővé teszi, bármilyen más kommunális, ipari eredetű, illetve veszélyes anyagot tartalmazó hulladék égetése tilos.

A szabályzás továbbra se érinti a kerti grillezést és a tűzön történő sütés-főzést, azonban mint minden égetéssel összefüggő tevékenység során, itt is be kell tartani a tűzgyújtás általános szabályait.

A tűzgyújtás általános szabályai:

- Ne hagyjuk felügyelet nélkül a tüzet, a még ki nem hűlt parazsat, hamut!
- Gondoskodjunk a megfelelő, tűz oltására alkalmas anyag, eszköz – víz, homok, kerti csapra szerelt locsolótömlő, tűz oltására alkalmas kéziszerszám – készenlétben tartásáról!
- Az égetést követően a tüzet gondosan oltsuk el, győződjünk meg arról, hogy valóban kialudt!

A külterületen lévő, lábon álló növényzet, tarló, illetve a növénytermesztéssel összefüggésben keletkezett hulladék szabadtéri égetését minden esetben előzetesen engedélyeztetni kell a területileg illetékes katasztrófavédelmi kirendeltség tűzvédelmi hatóságával. Az ezzel kapcsolatos kérvényt, a tevékenységet megelőzően legalább tíz nappal kell benyújtani, melynek az alábbiakat kell tartalmaznia:

- A kérelmező nevét és címét;
- az égetés pontos, földrajzi koordinátákkal vagy helyrajzi számmal megadott helyét;
- megkezdésének és tervezett befejezésének időpontját (év, hónap, nap, óra, perc);
- az irányított égetés indokát;
- az érintett terület nagyságát;
- a folyamat pontos leírását;
- az égetést végző személyek nevét, címét;
- a felügyeletet biztosító személy nevét és címét, mobiltelefonszámát;
- a tűz továbbterjedésének megakadályozására tervezett intézkedéseket és
- a helyszínen biztosított, a tűz továbbterjedésének megakadályozására készenlétben tartott eszközök felsorolását.

Tűzgyújtási tilalom esetén az érintett területen akkor sem megengedett a tűzgyújtás, ha azt egyébként más jogszabály megengedi!

Jogszabálytól eltérő, vagy hatósági engedély hiányában végzett tűzgyújtási tevékenység tűzvédelmi bírságot von maga után!

Az ingatlan tulajdonosa, használója köteles a területet az éghető hulladéktól és további hasznosításra nem kerülő száraz növényzettől mentesen tartani. Ennek elmulasztása esetén 60-200.000 Ft-ig terjedő bírság szabható ki.

A tűzvédelmi előírás megszegése miatt, ha az tüzet idézett elő, 100 000-től 1 000 000 Ft-ig terjedő tűzvédelmi bírság szabható ki. Abban az esetben, ha az oltási tevékenységben a tűzoltóság beavatkozása is szükséges, a tűzvédelmi bírság 200 000-től 3 000 000 Ft-ig terjedhet.

A tűzgyújtással, tűzgyújtási tilalommal és a mezőgazdasági hulladék égetésével kapcsolatos jogi szabályozás

A 9/2008. (II. 22.) ÖTM rendelettel közzétett Országos Tűzvédelmi Szabályzat figyelembevételével, az OKF szakemberei által készített összeállításban áttekinthetjük a mezőgazdasági hulladék égetésére vonatkozó jogszabályokat. A szabályozás és a problémák számbavétele segítheti a gyakorlati szakemberek munkáját.

A tűzgyújtással, tűzgyújtási tilalommal és a mezőgazdasági hulladék égetésével kapcsolatos jogi szabályozás alapját a levegő védelmével kapcsolatos egyes szabályokról szóló 21/2001. (II. 14.) Korm. rendelet² (továbbiakban: R) 11. §-ában szabályozott tiltó rendelkezések képezik:

- (1) Hulladékok nyílt téri, illetőleg háztartási tüzelőberendezésben történő égetése tilos.*
- (3) Vonalas létesítmény (közút, vasút, töltés, árok bevágás stb.) mentén - a létesítmény tengelyétől számított 100 méteren belül - bármely növényzet égetése tilos.*
- (4) Lábon álló növényzet, tarló, illetve növénytermesztéssel összefüggésben keletkezett hulladék égetése tilos, kivéve, ha jogszabály másként nem rendelkezik.*

A növényi hulladék égetésének lehetőségét, a fenti tiltó szabályokkal szemben az alábbi különös anyagi és eljárási szabályok biztosítják:

- a) A védett és fokozottan védett életközösségekre vonatkozó korlátozásokról és tilalmakról szóló 67/1998. (IV. 3.) Korm. rendelet³ hatálya a természet védelméről szóló 1996. évi LIII. törvény⁴ alapján védett és fokozottan védetté nyilvánított életközösségekre (pld. védett növénytársulások) terjed ki. Ennek megfelelően az e bekezdésben hivatkozott kormányrendelet 7. §-ának (4) bekezdése az erdőterületen található védett növénytársulásokban és vágásterületen történő égetésre terjed ki.
- b) A természet védelméről szóló 1996. évi LIII. törvény⁴ 21. § (1) bekezdésének b) pontja szerint természeti területen a felügyelőség engedélye szükséges: a gyepek, valamint a nád és más vízinvévényzet égetéséhez. A hivatkozott jogszabály 4. § b) pontjában foglalt fogalom-meghatározás szerint természeti területnek minősül valamennyi olyan földterület, melyet elsősorban természetközeli állapotok jellemeznek.
- c) Az erdőről az erdő védelméről és az erdőgazdálkodásról szóló 2009. évi XXXVII. törvény⁵ (továbbiakban: Etv.) az erdőben és annak kétszáz méteres körzetében való tűzgyújtást és annak kivételeit (vágástéri hulladék égetése, tűzrakó helyen kialakított tűz, mészégető, faszénégető) szabályozza.

Az Etv⁵ 67. § (1) bekezdése alapján fokozott tűzveszély esetén a miniszter határozatban - a katasztrófák elleni védekezésért felelős miniszterrel való egyeztetés mellett - az ország egészére vagy meghatározott területén lévő erdőre, valamint az erdő határától számított kétszáz méteren belüli területre - átmeneti időre - általános tűzgyújtási tilalmat rendelhet el. A tűzgyújtási tilalom elrendeléséről és annak feloldásáról szóló határozatot az erdészeti hatóság és a miniszter által vezetett minisztérium honlapján, valamint két országos napilapban, a közszolgálati televízióban és rádióban kell közzé tenni. A határozat közzététele időpontjának az első

közzététele időpontja minősül. A (2) bekezdés szerint megye, kistérség vagy település területére kiterjedő fokozott tűzveszély esetén - indokolt esetben, átmeneti időre - a megyei katasztrófavédelmi igazgatóság, a főváros területén a Fővárosi Tűzoltó-parancsnokság egyetértésével vagy javaslatára az erdészeti hatóság is rendelhet el tűzgyújtási tilalmat. A tilalom elrendeléséről és annak feloldásáról szóló határozatot az erdészeti hatóság és a miniszter által vezetett minisztérium honlapján, valamint két országos napilapban, a közszolgálati televízióban és rádióban kell közzélni. A határozat közzélése időpontjának az első közzététel időpontja minősül.

Az erdők tűz elleni védelméről szóló 4/2008. (VIII. 1.) ÖM rendelet⁶ az Etv.⁵ hatálya alá tartozó erdőterületekre terjed ki. E rendelet az erdőterület vonatkozásában szabályozza az erdőkre vonatkozó tűzvédelmi szabályokat, ezen belül a tűzgyújtási tilalom időszakában szükséges intézkedéseket.

- d) A környezet védelmének általános szabályairól szóló 1995. évi LIII. törvény⁷ (továbbiakban: Kvtv.) 48. § (4) bekezdése 1. pontja szerint a települési önkormányzat képviselő-testületének hatáskörébe tartozik a háztartási tevékenységgel okozott légszennyezésre vonatkozó egyes sajátos, valamint az avar és kerti hulladék égetésére vonatkozó szabályok rendelettel történő megállapítása.
- e) A hatályos jogi szabályozás áttekintésénél ki kell emelni az OTSZ¹ 5. rész II. fejezetének 26. pontját, amely a tarló- és a növényi hulladék égetésének szabályait foglalja össze. E szabályok határozzák meg a tűzvédelem anyagi feltételeit.
- f) Az R² határozza meg a levegővédelmi ügyekben eljáró hatóságok feladat- és hatáskörét.

A fentiekben hivatkozott a)-c) pontok rendelkezései csupán meghatározott rendeltetésű területre terjednek ki (védett életközösségek, erdő és annak 200 méteres sávja, természeti terület). Kérdés, hogy a d.) pontban megjelölt önkormányzati rendeleti jogalkotási jogkör pótolja-e a hiányzó láncszemet a jogszabályi tiltás és az OTSZ¹ anyagi jellegű rendelkezései között.

A Kvtv.⁷ hivatkozott rendelkezése szerint a képviselő-testület rendeletalkotási jogköre: a háztartási tevékenységgel okozott légszennyezésre vonatkozó egyes sajátos, valamint az avar és kerti hulladék égetésére terjed ki. A rendelkezés így 3 szabályozási kört fog át:

- háztartási tevékenységgel kapcsolatos légszennyezés
- avarégetés
- kerti hulladék égetése

1: 9/2008. (II. 22.) ÖTM rendelettel közzétett Országos Tűzvédelmi Szabályzat
 2: a levegő védelmével kapcsolatos egyes szabályokról szóló 21/2001. (II. 14.) Korm. rendelet
 3: a védett és fokozottan védett életközösségekre vonatkozó korlátozásokról és tilalmakról szóló 67/1998. (IV. 3.) Korm. rendelet
 4: a természet védelméről szóló 1996. évi LIII. törvény
 5: az erdőről az erdő védelméről és az erdőgazdálkodásról szóló 2009. évi XXXVII. törvény
 6: erdők tűz elleni védelméről szóló 4/2008. (VIII. 1.) ÖM rendelet
 7: környezet védelmének általános szabályairól szóló 1995. évi LIII. törvény

Hogy az avarégetés alatt a belterületen történő avarégetést kell-e érteni, arra vonatkozóan a jogszabály nem ad támpontot, de a közvetlen szöveggörnyezetben levő kerti hulladék háztartási tevékenység fordulatok ezt valószínűsítik.

Az önkormányzatok rendeletei jellemzően az avar és kerti hulladék égetését rendezik az R² felhatalmazó rendelkezései alapján. Az, hogy az önkormányzatok ebben a körben milyen hatállyal, kire kiterjedően szabályozzák a mezőgazdasági hulladék égetését minden egyes településen, minden egyes települési önkormányzat döntésétől függően eltérően alakul, ami a szabályok gyors és hatékony áttekintését nehezíti.

A korábbi megállapításokat összegezve megállapítható, hogy míg az OTSZ¹ hivatkozott pontja mezőgazdasági rendeltetésű, külterületi ingatlanokra vonatkozó tűzvédelemmel kapcsolatos rendelkezéseket tartalmaz, addig mezőgazdasági területen levő avar-, a tarló-, a nád- és a növényi hulladék égetésére átfogóan feljogosító jogszabály nincs.

A fentiekből következően a növényi hulladéokra kimondott tűzgyújtási tilalom miatt az avar-, a tarló-, a nád- és a növényi hulladékégetésre vonatkozóan jogi szabályozás lenne szükséges ahhoz, hogy azok égetésének jogszerűségét illetően kétség ne merülhessen fel. A R² hivatkozott 11. § (4) bekezdése alapján a jogszabályalkotásra a lehetőség fennáll.

Így bár mezőgazdasági területen – a kivételeket felsoroló jogszabály hiányában – a megjelölt hulladék égetését megengedő jogi szabályozás nem áll rendelkezésre, az OTSZ¹ hatályos rendelkezései ettől függetlenül alkalmazhatók és alkalmazandóak. A tűzoltó így egy avartűznél azt figyelembe tudja venni, hogy az OTSZ¹ rendelkezéseit alkalmazták-e, az viszont nagy valószínűséggel nem fogja tudni megállapítani, hogy az égetés milyen jogszabály alapján történt. (az adott területen belterület vagy külterület, milyen művelési ágba tartozik (az erdőtvörvény hatály kiterjed-e rá azaz erdőnek minősül-e vagy annak kétszáz méteres körzetén belül történt a tűzgyújtás). Így az egységes szabályrendszer hiánya miatt a jogi szabályozás áttekinthetlenné válhat.

Az OTSZ¹ alábbi rendelkezési irányadók a tarló- és a növényi hulladék égetésére, illetve tűzveszélyes tevékenységre vonatkozóan:

A tűzveszélyes tevékenységre vonatkozó jogi szabályozás:¹

4.1. Tűzveszélyes tevékenységet tilos olyan helyen végezni, ahol az tüzet vagy robbanást okozhat.

4.3. Alkalmoszerű tűzveszélyes tevékenységet - a 4.4. bekezdés kivételével - előzetesen írásban meghatározott feltételek alapján szabad végezni. A feltételek megállapítása a munkát elrendelő feladata.

4.4. Amennyiben az alkalmoszerű tűzveszélyes tevékenységet végző személy azt saját tulajdonában lévő létesítményben, épületben, szabadterén folytatja, úgy a feltételek írásbeli meghatározása nem szükséges.

1: 9/2008. (II. 22.) ÖTM rendelettel közzétett Országos Tűzvédelmi Szabályzat

2: a levegő védelmével kapcsolatos egyes szabályokról szóló 21/2001. (II. 14.) Korm. rendelet

3: a védett és fokozottan védett életközösségekre vonatkozó korlátozásokról és tilalmakról szóló 67/1998. (IV. 3.) Korm. rendelet

4: a természet védelméről szóló 1996. évi LIII. törvény

5: az erdőről az erdő védelméről és az erdőgazdálkodásról szóló 2009. évi XXXVII. törvény

6: erdők tűz elleni védelméről szóló 4/2008. (VIII. 1.) ÖM rendelet

7: környezet védelmének általános szabályairól szóló 1995. évi LIII. törvény

4.5. A külső szervezet vagy személy által végzett tűzveszélyes tevékenység feltételeit a tevékenység helye szerinti létesítmény vezetőjével vagy megbízottjával egyeztetni kell, aki ezt szükség szerint - a helyi sajátosságnak megfelelő - tűzvédelmi előírásokkal köteles kiegészíteni.

4.6. Az alkalmoszerű tűzveszélyes tevékenységre vonatkozó feltételeknek tartalmaznia kell a tevékenység időpontját, helyét, leírását, a munkavégző nevét és - tűzvédelmi szakvizsgához kötött munkakör esetében - a bizonyítvány számát, valamint a vonatkozó tűzvédelmi szabályokat és előírásokat.

4.7. Jogszabályban meghatározott tűzveszélyes tevékenységet csak érvényes tűzvédelmi szakvizsgával rendelkező, egyéb tűzveszélyes tevékenységet a tűzvédelmi szabályokra, előírásokra kioktatott személy végezhet.

4.8. A tűzveszélyes környezetben végzett tűzveszélyes tevékenységhez a munka kezdetétől annak befejezéséig a munkát elrendelő - szükség esetén műszeres - felügyeletet köteles biztosítani.

4.9. A tűzveszélyes tevékenységhez a munkát elrendelő az ott keletkező tűz oltására alkalmas tűzoltó felszerelést, készüléket köteles biztosítani.

4.10. A tűzveszélyes tevékenység befejezése után a munkavégző a helyszínt és annak környezetét tűzvédelmi szempontból köteles átvizsgálni, és minden olyan körülményt megszüntetni, ami tüzet okozhat.

4.11. A szabadban tüzet gyújtani, tüzelőberendezést használni csak úgy szabad, hogy az a környezetére tűz- vagy robbanásveszélyt ne jelenthessen.

4.12. A szabadban a tüzet és az üzemeltetett tüzelőberendezést őrizetlenül hagyni nem szabad. Veszély esetén vagy ha arra szükség nincs, a tüzet azonnal el kell oltani.

4.13. Szabadban a tüzelés, a tüzelőberendezés használatának helyszínén olyan eszközöket, illetőleg felszereléseket kell készenlétben tartani, amelyekkel a tűz terjedése megakadályozható, illetőleg a tűz eloltható.

Az avar-, a tarló-, a nád- és a növényi hulladék égetésére vonatkozó szabályozás:¹

26.1. Az avar-, a tarló-, a nád- és a növényi hulladékégetés alkalmoszerű tűzveszélyes tevékenység.

26.2. A tervezett - 26.1. bekezdés szerinti - égetés helyét, időpontját és terjedelmét a megkezdés előtt legalább 24 órával az illetékes hivatásos önkormányzati tűzoltóságnak írásban be kell jelenteni.

26.3. A tarlóégetést a learatott gabonatóblákon úgy kell végrehajtani, hogy a tűzterjedés irányában a hasznos vad elmenekülhessen. A tarlónak minden oldalról egyidejűleg történő felgyújtása tilos. Az égetéshez csak a tarlómaradványok használhatók fel. A szalmát elégetéssel megsemmisíteni, lábön álló gabonatóbla mellett tarlót égetni tilos.

26.4. Kukoricatarló-égetésnél a 26.3. bekezdésben foglaltakat kell értelemszerűen alkalmazni.

1: 9/2008. (II. 22.) ÖTM rendelettel közzétett Országos Tűzvédelmi Szabályzat

2: a levegő védelmével kapcsolatos egyes szabályokról szóló 21/2001. (II. 14.) Korm. rendelet

3: a védett és fokozottan védett életközösségekre vonatkozó korlátozásokról és tilalmakról szóló 67/1998. (IV. 3.) Korm. rendelet

4: a természet védelméről szóló 1996. évi LIII. törvény

5: az erdőről az erdő védelméről és az erdőgazdálkodásról szóló 2009. évi XXXVII. törvény

6: erdők tűz elleni védelméről szóló 4/2008. (VIII. 1.) ÖM rendelet

7: környezet védelmének általános szabályairól szóló 1995. évi LIII. törvény

26.5. A cséplési hulladékokat, így pillangósvirágú magvak hulladékait és egyéb hulladékot, a fatisztogatás hulladékait (a továbbiakban: növényi hulladékok), a hernyófészkeket és az arankafoltokat - megfelelő tűzvédelmi óvórendszabályok betartásával - csak a helyszínen szabad elégetni.

26.6. Tarló- vagy a növényi hulladékégetés csak úgy végezhető, hogy az a környezetére tűz- és robbanásveszélyt ne jelentsen.

Ennek érdekében

a) a tarlót, vagy az érintett szakaszokat az égetés megkezdése előtt legalább 3 méter szélességben körül kell szántani, és az adott területen az apró vadban okozható károk elkerülése érdekében vadriasztást kell végrehajtani. A fasorok, facsoportok védelmére a helyi adottságoknak megfelelő, de legalább 6 méteres védősávot kell szántással biztosítani;

b) a tarlóégetést 30 ha-nál nagyobb területen szakaszosan kell végezni, és csak az egyik szakasz felégetése után szabad a másik szakasz felégetéséhez hozzáfogni;

c) a tarlóégetés időtartamára tűzoltásra alkalmas kéziszerszámmal ellátott, megfelelő létszámú, kioktatott személy jelenlétéről kell gondoskodni, és legalább egy traktort ekével a helyszínen készenlétben kell tartani;

d) a tarló- vagy a növényi hulladékégetés célját szolgáló tüzet őrizetlenül hagyni tilos, és veszély esetén vagy ha a tűzre már szükség nincs, azt azonnal el kell oltani.

26.7. A tarló- vagy a növényi hulladékégetés befejezése után a helyszínt gondosan át kell vizsgálni és a parázslást, izzást - vízzel, földtakarással, kéziszerszámokkal stb. - meg kell szüntetni.

A jelenleg hatályos jogszabályok alapján a tűzoltó eljárása – az OTSZ¹ hivatkozott szabályainak vizsgálatán túlmenően – során azt kell megállapítani, hogy milyen területen történt a tűzgyújtás, égetés (külterület vagy belterület, ha nem belterület milyen művelési ágban van az adott ingatlan pl. erdő művelési ág, vagy más mezőgazdasági rendeltetésű ingatlan, nem minősül-e védett területnek). Ha a terület jogi jellege eldönthető és az nem minősül belterületnek, úgy a terület szerinti jogszabály és az OTSZ¹ rendelkezései szerint két kérdést kell tisztázni:

- a) Nem ütközött-e a tűzgyújtás – illetve égetés jogszabályi tilalomba (pl. Etv⁵).
- b) Betartásra kerültek-e az OTSZ¹ rendelkezései.

Ha viszont belterületre vonatkozóan történt az égetés, úgy az áttekintendő szabályrendszerek köre kiszélesedik:

- a) Nem ütközött-e a tűzgyújtás – illetve égetés jogszabályi tilalomba (pl. Etv⁵).
- b) Betartásra kerültek-e az OTSZ¹ rendelkezései.
- c) Milyen helyi szabályozás (önkormányzati rendelet) vonatkozik a területre.

A c) pont vonatkozásában külön vizsgálandó kérdés az, hogy az önkormányzat rendeletének hatálya kiterjed-e az égetésre, tűzgyújtásra vagy sem (hol történt az égetés: telekhatáron/utcai

1: 9/2008. (II. 22.) ÖTM rendelettel közzétett Országos Tűzvédelmi Szabályzat

2: a levegő védelmével kapcsolatos egyes szabályokról szóló 21/2001. (II. 14.) Korm. rendelet

3: a védett és fokozottan védett életközösségekre vonatkozó korlátozásokról és tilalmakról szóló 67/1998. (IV. 3.) Korm. rendelet

4: a természet védelméről szóló 1996. évi LIII. törvény

5: az erdőről az erdő védelméről és az erdőgazdálkodásról szóló 2009. évi XXXVII. törvény

6: erdők tűz elleni védelméről szóló 4/2008. (VIII. 1.) ÖM rendelet

7: környezet védelmének általános szabályairól szóló 1995. évi LIII. törvény

árokparton/magántulajdonban levő ingatlanon). Csak ennek alapján dönthető el, hogy a rendelet hatálya kiterjed-e az adott tevékenységre, vagyis a rendelet alkalmazható-e.

Gyakran felmerülhet, hogy az égetés szabályszerű volt (azaz megfelelt az OTSZ¹ rendelkezéseinek) de nem volt jogszerű (hiányzik az égetési tilalom alól feloldó jogszabály). Ilyen esetben az a különös jogi helyzet áll elő, hogy egy jogszabályi tilalom ütközik anyagi jogi rendelkezésekkel.

A fentiek összegzéseként megállapítható, hogy a jelenlegi szabályozási rendszer sokrétűsége a jogalkalmazókat komoly kihívások elé állítja. Az átláthatóság és egyértelműség követelményének biztosítása érdekében, továbbá figyelemmel a Ket.-ben szereplő feszes ügyintézési határidőkre is, mindenképpen szükséges lenne a tűzvédelmet érintő előírások egyetlen szabályozóban történő szerepeltetése.

-
- 1: 9/2008. (II. 22.) ÖTM rendelettel közzétett Országos Tűzvédelmi Szabályzat
 - 2: a levegő védelmével kapcsolatos egyes szabályokról szóló 21/2001. (II. 14.) Korm. rendelet
 - 3: a védett és fokozottan védett életközösségekre vonatkozó korlátozásokról és tilalmakról szóló 67/1998. (IV. 3.) Korm. rendelet
 - 4: a természet védelméről szóló 1996. évi LIII. törvény
 - 5: az erdőről az erdő védelméről és az erdőgazdálkodásról szóló 2009. évi XXXVII. törvény
 - 6: erdők tűz elleni védelméről szóló 4/2008. (VIII. 1.) ÖM rendelet
 - 7: környezet védelmének általános szabályairól szóló 1995. évi LIII. törvény